

การศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

The Study of the Ethnic Group's Music of Tha Khanun Sub-district
Municipality, Thong Pha Phum District in Kanchanaburi

ธีรรัตน์ ศรีช่วงโชติ / Dheeraratn Srichuangchote

สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,
กาญจนบุรี 71190, ประเทศไทย
*Music Education Department, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Kanchanaburi Rajabhat University, Kanchanaburi 71190, Thailand*

Email: dheer89@kru.ac.th

Received: June 18, 2021

Revised: November 1, 2021

Accepted: December 19, 2021

Abstract

The purposes of this research were to study of the ethnic group's music of Tha Khanun sub-district municipality, Thong Pha Phum district in Kanchanaburi and the role of ethnical music in Tha Khanun Sub-district Municipality, Thong Pha Phum District, Kanchanaburi. All data are surveyed and interviewed by fieldwork study in Tha Kha-nun Sub-district Municipality, Thong Pha Phum District, Kanchanaburi during March 2018 and analyzed by framework of ethnomusicology. The results of this study indicated as follows:

1. Ethnical music in Tha Khanun Sub-district Municipality, Thong Pha Phum District, Kanchanaburi has 2 major ethnic groups including Karen ethnicity and Myanmar ethnicity where the Karen ethnicity music band is located at Ban Prang Ka Si which was a band that involves Rum Tong traditional dance and had 3 musical instruments, which included Pong, Wa, and Kor. For Myanmar ethnicity bands, we found 2 bands: 1. Saing-Waing, used 8 instruments, including Patwaing, Maunsain, Chauklonpat, Patma, Sakhun, Si-wa, Lingwin, and Sito and 2. Dobat – Waing, had 4 instruments, including Palwe, Dobat, bamboo clapper, and Lingwin.

2. In studying musical roles of Karen ethnicity and Myanmar ethnicity, it was found that the important roles were belief-based roles. The two ethnic groups had similar musical belief, which was the worship of musical instruments using an offering called Kadohpoi. It was the belief that had been practiced for a long time. Regarding the social role of music, it was found that music was considered one of the most important social symbols that connected people of their own race and other nationalities. For the economic role of music, musicians from the two ethnic groups were able to use musical talents for additional income in addition to get regular jobs. Income from performing, music was used to support the family and was another way to create an economy for the residential community.

Keywords: The Study, Music, Ethnic Group's

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และศึกษาบทบาทของดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ข้อมูลทั้งหมดได้จากการสำรวจ และสัมภาษณ์ ด้วยการลงพื้นที่ภาคสนามในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ในช่วงเดือนมีนาคม 2561 และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามแนวทางการศึกษาทางด้านมานุษยวิทยา ผลการวิจัยพบว่า

1. ดนตรีชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบวงดนตรี จำนวน 2 กลุ่มชาติพันธุ์ คือดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง กลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง พบที่บ้านปรังกาสี 1 วง เป็นวงดนตรีที่ใช้ในการแสดงรำตง มีเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลง จำนวน 3 ชิ้น คือ โป่ง วา และเคาะ ส่วนดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า พบ 2 วง คือ 1. วงชายวาย บ้านเสาหงส์ มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงจำนวน 8 ชิ้น ได้แก่ มองชาย เข่ากิโลงปัด ปัดมะ สะคุ่น ซี-วา ลิงวิน และซีโต 2. วงดุษะ บ้านหินแหลม มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลง จำนวน 4 ชิ้นคือ ปะลุย ดุบัต ไค้ะ และ ลิงวิน

2. ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า มีลักษณะบทบาทที่เหมือนกัน กล่าวคือ ด้านบทบาททางความเชื่อ มีความเชื่อทางดนตรีที่คล้ายคลึงกัน โดยมีพิธีกรรมการบูชาเครื่องดนตรีด้วยเครื่องบูชาที่เรียกว่า กะเตาะโป้ย อันเป็นความเชื่อที่ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน ด้านบทบาททางสังคม ถือว่าดนตรีเป็นสัญลักษณ์ทางสังคมที่สำคัญอย่างหนึ่ง และเป็นเอกลักษณ์ประจำเชื้อชาติทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนในเชื้อชาติตนเอง และชนเชื้อชาติอื่นๆ ให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ด้านบทบาททางเศรษฐกิจ นักดนตรีของทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์ สามารถใช้ความสามารถทางดนตรีเป็นรายได้เสริม นอกเหนือจากการทำอาชีพประจำ ด้วยการรับจ้างบรรเลงดนตรีในโอกาสต่างๆ ถือว่าเป็นรายได้ทางหนึ่งที่ใช้มาจุนเจือครอบครัว และเป็นการสร้างเศรษฐกิจให้กับชุมชนที่อยู่อาศัยอีกทางหนึ่งด้วย

คำสำคัญ: การศึกษา, ดนตรี, กลุ่มชาติพันธุ์

บทนำ

กาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีหลักฐานที่ปรากฏในประวัติศาสตร์มาตั้งแต่สมัยอาณาจักรทวารวดี และยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเมืองหน้าด่านในสมัยกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากมีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้าน คือสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า จึงทำให้กาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีผู้คนมากมายหลายกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาอยู่อาศัยตั้งที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชวินิจฉัยเกี่ยวกับประชากรจังหวัดกาญจนบุรีสมัยนั้นว่ามี คนไทย คนจีน ลาว มอญ กะเหรี่ยง และขมุ (King Rama 5, 1961, p. 80) ซึ่งจากการตรวจสอบข้อมูลจากทะเบียนราษฎรของอำเภอต่าง ๆ ทั้ง 13 อำเภอ พบว่าประชากรของจังหวัดกาญจนบุรี จำแนก ได้เป็น ชาวไทย ชาวจีน ชาว กะเหรี่ยงชาวมอญ ชาวพม่า ชาวละว้า ชาวลาวโซ่ง และลาวเวียง (Kanchanaburi, 1993, p. 8) การที่กาญจนบุรี มีประชากรมากมายหลายเผ่าพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกันทำให้เกิดพลวัตต่าง ๆ มากมาย ทั้งทางด้านที่เป็นคุณประโยชน์ต่อสังคม และด้านที่เป็นผลเสียต่อสังคมโดยรวม เพราะประชากรหลากหลายเผ่าพันธุ์เหล่านั้นมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งยังรากลึกฝังลึกในวิถีชีวิตมายาวนาน (Khongthaeothong, 2000, pp. 55-56)

ดนตรีจัดเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งที่เราสามารถพบเห็นได้ในทุกกลุ่มชนชาติ หรือแม้กระทั่งในกลุ่มสังคมเล็ก ๆ ดนตรีเป็นเรื่องของเสียงที่อาศัยโสตประสาทเป็นเครื่องรับรู้ และแปลความหมายหรือไม่มีก็ได้ ดุจเดียวกับเสียงของภาษาพูด ซึ่งในการตีความหมาย อาจแตกต่างกันไปตามแต่ความคิดแต่ละคนหรือรับรู้ไปคนละอารมณ์ก็ได้ (Phukhaothong, 1989, p. 9) ดนตรีในสังคมต่างๆทั่วโลกนั้นมักสร้างขึ้นด้วยวิธีการที่คล้ายคลึงกัน อีกทั้งยังมีพัฒนาการนับพันปี ดนตรีมีถิ่นกำเนิดมาจากธรรมชาติ มนุษย์ได้คิดเลียนแบบธรรมชาติ โดยนำวัสดุทางธรรมชาติมาสร้างให้เกิดเป็นเสียง จึงเกิดการสร้างสรรค์ดนตรีในกลุ่มคน และกลุ่มคนเหล่านั้นได้นำเอาดนตรีมาสร้างประเพณีและวัฒนธรรมประจำกลุ่ม

ดนตรีของชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นดนตรีที่แฝงจิตวิญญาณ มีเพื่อใช้บรรเลงในท้องถิ่นสำหรับประกอบพิธีกรรมและความบันเทิงในการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นบทเพลงที่เกิดจากภูมิปัญญา จึงมีเรื่องราวของการดำเนินชีวิตมาเกี่ยวข้องโดยสะท้อนออกมาจากงานดนตรีที่ตนได้สร้างขึ้น จึงทำให้มีความเป็นเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนเองได้อย่างชัดเจน

จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาดนตรีของชาติพันธุ์ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษาถึงอัตลักษณ์อันดีงามของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยอาศัยแนวทางการศึกษาดนตรีตามหลักของมานุษยวิทยาเชิงควิทยาเป็นแนวทางในการศึกษาคำตอบ เนื่องจากดนตรีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่ามหาศาล เป็นมรดกท้องถิ่นเป็นมรดกของชาติพันธุ์ที่คนในท้องถิ่นนั้น ๆ จำเป็นที่จะต้องทราบ เพื่อช่วยกันรักษาเอกลักษณ์ที่ดีงามของท้องถิ่นตนเองไว้ให้ดำรงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาบทบาทของดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

Ratchabandittayasathan (2007, p. 128) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นระบบสัญลักษณ์ ที่สมาชิกในสังคมได้ตกลงใช้ร่วมกัน ผู้ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันคือ คนที่อยู่ในสังคมเดียวกันมีวัฒนธรรมเดียวกัน และได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน โดยเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่น จากขั้นตอนการเรียนรู้ที่ พ่อแม่ สั่งสอนลูกทำให้เกิดการสืบทอดชาติพันธุ์ ดังนั้นความสัมพันธ์วัฒนธรรมและสังคมจึงเป็นความสัมพันธ์ที่แยกออกจากกันได้ยาก Phraya Anuman Rat Thon (1982, p. 103) ได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรมว่าสิ่งที่มนุษย์ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง หรือผลิตขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของส่วนรวม ที่ได้ถ่ายทอดกันมา รวมทั้งความรู้สึกความคิดเห็น ความประพฤติ หรือการกระทำใดๆของมนุษย์โดยได้ปรากฏออกมาเป็น ภาษา ความเชื่อ ศิลปะ และประเพณีทางด้าน Wasi (1989, p. 33) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมคือพลังของภูมิปัญญาเป็นรากฐานของเศรษฐกิจ การเมือง และชุมชน โดยได้มาจากการเลือกสรรกลั่นกรองทดลองใช้ และได้ถ่ายทอดด้วยการปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นวัฒนธรรม และกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง

นอกจากนี้ มีผู้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมในอีกแง่มุมหนึ่ง เช่น Aphaphirom (1973, p. 51) ได้อธิบายถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่าการที่เราเหมือนหรือไม่เหมือนบุคคลอื่น ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น การมองสิ่งเดียวกันของคนต่างวัฒนธรรมย่อมทำให้ความหมายต่างไปด้วย ตัวอย่างการมองดวงจันทร์ของคนในแต่ละมุมโลกจะทำให้มองเห็นสิ่งที่อยู่ในดวงจันทร์ต่างกัน คนไทยมองเห็นกระต่าย ส่วนคนอเมริกันมองเห็นเป็นมนุษย์ผู้ชาย ทางด้าน Wandl (1987, p. 119) ได้อธิบายถึงการพัฒนาทางวัฒนธรรมของมนุษย์ไว้ว่า วัฒนธรรมของมนุษย์มีการพัฒนาได้มากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับความเจริญทางด้านจิตใจ และสติปัญญาของมนุษย์ ถ้าจิตใจ และปัญญาเจริญ สิ่งสร้างขึ้นเป็นวัฒนธรรมก็จะเจริญ และเป็นไปตามส่วนที่เหมาะสมกัน ปัจจัยที่ทำให้วัฒนธรรมเจริญมีอยู่ 3 ประการ ได้แก่ การสะสม การปรับปรุง และการถ่ายทอด จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมไม่ใช่เป็นอยู่อย่างใดอย่างนั้น แต่มีสภาพเหมือนสิ่งมีชีวิต มีอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ถ้าคนในสังคมไม่รู้จักสะสมปรับปรุง และถ่ายทอดวัฒนธรรม ก็จะสลายไป สุดท้ายวัฒนธรรมจะมีลักษณะแข็งกระด้างจนไม่สามารถปรับตัวให้ก้าวหน้าเท่าเทียมกับสังคมอื่นได้

จากแนวทฤษฎีที่กล่าวมา สามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทั้งนี้ชุมชนจะต้องมีแนวทางปฏิบัติรวมทั้งอุดมการณ์ร่วมกัน โดยยึดหลักตามทฤษฎีรากแก้ว วัฒนธรรมที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อที่จะให้ชุมชนหรือสังคมนั้นเกิดความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทั้งวัฒนธรรม ภาษา และชาติพันธุ์ต่าง ๆ จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอยู่ในประเทศไทย พบว่ามีกลุ่มคนชาติพันธุ์ที่ดำรงชีวิตและอาศัยอยู่ในประเทศไทยมีทั้งหมด 70 กลุ่มชาติพันธุ์ และมีการกระจายตัวด้านภาษาต่าง ๆ ตามลักษณะความสัมพันธ์ของการร่วมเชื้อสายในกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้พบว่ามีภาษา 5 ตระกูล เนื่องด้วยจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีชายแดนด้านตะวันตกติดกับประเทศพม่าเป็นระยะทางยาวถึง 370 กิโลเมตร ตามแนวเหนือจรดใต้ จึงทำให้มีชนกลุ่มน้อยหลากหลายกลุ่มจากประเทศพม่าได้เข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในจังหวัด จนกระทั่งปัจจุบันนี้ประชากรจังหวัดกาญจนบุรีก็ยังคงประกอบด้วยหลายเชื้อชาติ กล่าวคือ กลุ่มคนไทย จีน กะเหรี่ยง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่บนพื้นที่สูง มอญซึ่งมีทั้งที่อยู่มาแต่เดิมและอพยพเข้ามาใหม่ พม่า ขมุ ละว้า ลาวโซ่ง และลาวเวียง และส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมาย

Khongthaeothong (1995, pp. 48-53) ได้กล่าวถึงดนตรีของชาวกะเหรี่ยงไว้ว่าในประเพณีที่สำคัญๆของชาวกะเหรี่ยง มักจะมีการแสดงรำตง มาร่วมแสดงอยู่ในทุกประเพณี เช่น งานทำบุญข้าวใหม่ งานบุญสงกรานต์ งานแต่งงาน งานศพ การแสดงรำตงเป็นการร้องรำที่ใช้เสียงของคนตรีบรรเลงประกอบการแสดง เนื้อร้องของเพลงรำตงมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยง หรือเกี่ยวกับพุทธศาสนา สอดคล้องกับ Diphadung & Khammueang (1997, p. 38) ได้กล่าวว่า การรำตงเป็นวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งสามารถพบได้ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ในงานพิธีกรรมสำคัญ ๆ เพลงที่ใช้ประกอบในการรำตง ประกอบด้วย เพลงนำไหว้ครู เพลงสร้างความสามัคคี เพลงขอบคุณ เพลงที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวกะเหรี่ยง และเพลงเกี่ยวกับพาราฮี เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบด้วย ฆ้องวงเล็ก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากพม่า และยังมีเครื่องดนตรีสมัยใหม่ เช่น แมนโดลิน เป็นต้น Sutthitham (1998, pp. 33-35) อธิบายว่ากะเหรี่ยงเป็น ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะนิสัยชอบร้องเพลงและเต้นรำ ในงานรื่นเริง พวกกะเหรี่ยงจะต้องมีการแสดงร้องรำทำเพลงเสมอ เช่นงานแต่งงาน งานปีใหม่ แม้กระทั่งงานศพของชาวกะเหรี่ยงก็ยังมีกรร้องเพลงรำฟิ่งรำพันโหยหวน เป็นต้น สำหรับเพลงพื้นบ้านแบบดั้งเดิมของชาวกะเหรี่ยงนั้น เรียกว่า “ทา” ซึ่งในเรื่องนี้ Buadang (2008, p. 87) ได้กล่าวไว้ว่า กะเหรี่ยงทางภาคเหนือของประเทศไทย มีศิลปะการแสดงที่เรียกว่า “ทา” ซึ่งเป็นการแสดงที่ขาดไม่ได้ในพิธีกรรม รวมถึงเรื่องของการบันเทิงด้วย โดยปกติจะทำกันในงานแต่งงาน งานปีใหม่ และงานศพ ในงานศพนั้น หนุ่มสาวจะ “ทา” กันตลอดทั้งคืน โดยจะเดินรอบศพ และเครื่องบูชาต่างๆ ที่วางไว้กลางบ้าน นอกจากนี้ยังมีการเป่าเขาควย ตีฆ้องกลอง และการรำดาบในพิธีทางศาสนา มีการเล่นเตหนา การตีกลองกบหรือกลองมโหระทึก ซึ่งมีเขามาที่หลังโดยได้รับอิทธิพลมาจากชุมชนกะเหรี่ยงตามบริเวณชายแดน Sunthonwat (2005, p. 88) ได้กล่าวถึงเครื่องดนตรีของคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงอำเภอสวนผึ้งนั้นมีความหลากหลาย โดยอาจจะมองเห็นว่าเครื่องดนตรีมีรูปร่างลักษณะแปลก ๆ แต่เมื่อได้ศึกษาจนเกิดความเข้าใจจะพบว่าเครื่องดนตรีของชาวกะเหรี่ยงมีลักษณะรูปร่างคล้ายกันกับเครื่องดนตรีของชาติที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงเช่น พม่า มอญ และไทย ซึ่งสามารถแบ่งตามประเภทของเครื่องดนตรีได้ ดังนี้ เครื่องตี เครื่องเป่า และเครื่องดนตรีสากล เครื่องดนตรีประเภทตีได้แก่ หม่อง โทโป้ ปัตตะ เบ้ หล่าตง ไทจี๋ ทางด้านเครื่องดนตรีประเภทเป่า ประกอบด้วย ปะหลุย ชะหลุย แกว ส่วนเครื่องดนตรีสากลประกอบด้วย แมนโดลิน กีตาร์ ออร์แกนไฟฟ้า เป็นต้น Trisawat (2000, p 49) ได้กล่าวว่า

ชาวกะเหรี่ยงมีการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมในหลายรูปแบบ เช่น ใช้บทเพลงเป็นเครื่องมือถ่ายทอดภูมิปัญญา ความเชื่อ วิถีชีวิต หรือบอกเรื่องราวต่างๆจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เหตุเพราะว่าเพลงพื้นบ้านเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการอบรมบ่มนิสัยถึงแม้ว่าเพลงพื้นบ้านจะไม่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน แต่ก็ยังมีให้เห็นในโอกาสสำคัญ ๆ เพลงกะเหรี่ยงพื้นบ้านใช้การร้องสืบทอดกันมาเป็นมรดกของชาติในโอกาสต่าง ๆ เช่น กล่อมลูกงานแต่งงาน งานศพ เป็นต้น

PraphanPhong (2007, pp. 1048-1051) ได้กล่าวถึงดนตรีในประเทศพม่าไว้ว่า พม่าเป็นนักดนตรี ดิเยี่ยมในตะวันออก เพลงดนตรีของพม่าใช้คล้ายกันกับการเล่นละคร คือคล้ายกับเสียงร้อง เพราะละครพม่าเป็นแบบร้องรำสมกับดนตรี เพราะฉะนั้นเพลงของพม่าจึงแต่งสำหรับการเล่นละคร ทำนองของเพลงก็เปลี่ยนแปลงบทละคร เครื่องดนตรีพม่าที่ออกเสียงชัดคือ ปี่ เป็นเครื่องดนตรีพม่าที่เก่าแก่ที่สุด ตัวปี่นั้นทำด้วยไม้ดำ มีรูนิ้ว 7 รู ลึนปี่นั้นทำด้วยใบลานผูกกะก้านหลอดโลหะอันเสียบไว้กับปลายปี่ ผู้เป่าอมเข้าไปในปากข้างล่างที่ประดับด้วยลูกพรวนผูกไหมแดงแขวนไว้หวลวม ๆ รูนิ้วนั้นเจาะได้ระยะสำหรับให้ออกเสียงตามเสียงต่ำเสียงสูง เครื่องดนตรีที่ใช้ลมถัดไปก็คือขลุ่ย ทำด้วยไม้ซาง มีรูเท่ากับปี่ เครื่องสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือฆ้องวง พม่าเรียกว่ากัญวาย เครื่องดนตรีที่ต้องใช้คนมีฝีมืออีกประเภทหนึ่ง พม่าเรียกว่าเสียงวาย เป็นกลองวง 18 ลูก แขวนกับ โครงทำด้วยไม้และหวาย กลองนี้คอยตีขัดจังหวะฆ้อง ใช้ข้าวสุกผสมกับเถ้าพอกกลางให้ได้เสียงคนตีกลองวงต้องเป็นคนชำนาญทางเพลงดนตรี

นอกจากนี้ยังมีเครื่องดนตรีสำหรับขัดจังหวะคือตะโพนใหญ่ ตะโพนนี้เป็นของวิเศษพิลึกอย่างหนึ่งในโลก เห็นแต่พม่าเท่านั้นเป็นผู้ทำและเป็นผู้ใช้ เครื่องดนตรีสำคัญอย่างสูงของพม่านั้นคือกระจับปี่ แต่พม่าเรียกพิณ ลักษณะเหมือนเรือมาดพม่าขุดไม้ลงทั้งแท่ง ตรงหัวต่อไม้กลมซ้อยปลาย ปากเรือหุ้มหนังลูกโคซึ่งตั้งรอบสำหรับรับเสียงให้กังวาน ตัวสายใช้ควั่น 13 เส้น พาดไว้บนตาไม้เบา ๆ มีคันบิดระดับเสียงอยู่ตอนไม้ต่อหัว ใช้หัวแม่มือซ้ายกดให้ออกเสียง ใครดีด กระจับปี่นี้ได้แล้วถือว่าฝีมือหนักคนที่เล่นกระจับปี่ได้มักเป็นข้าราชการของพระมหากษัตริย์พม่า คนดีด กระจับปี่นั้นเรียกฉายาว่า เอียนซาเดอะ (อินทร์เทวดา) แปลว่านักดนตรีสวรรค์ เครื่องดนตรีพม่านั้น แม่ดริยางค์ (เครื่องสาย) ตามธรรมดาแม้ไม่มีใครเห็นผู้หญิงเป็นเลย เว้นแต่กระจับปี่ สตรีดีดที่ตีดกระจับปี่เป็น จะต้องถูกคัดขึ้นเป็นนางพระกำนัลของพระอรรคมเหสี เครื่องดริยางค์อีกชนิดหนึ่ง รูปร่างคล้ายๆกัน และทำนองดีดก็ละม้าย

กันแต่ตัวทำเป็นจระเข้พม่าจึงเรียกว่า ตะเข้ (มิตยอง) มีสาย 3 สาย

Phlaichomphu (2006, p. 296) กล่าวในหนังสือ พม่า: ประวัติศาสตร์ อารยธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ว่า สิ่งที่สำคัญในการแสดงก็คือวงดนตรีที่เรียกว่า ซายง์ (Saing) มีลักษณะเหมือนกับวงดนตรีของอินโดนีเซียที่เรียกว่า กะแมลัน (Gamelan) ประกอบด้วย กลองวง 12 ใบ เรียกว่า ปัตวายง์ ซ้อง (เจวายง์) กลองเดี่ยวใหญ่ (ปัตมยะ) ฉิ่ง (ลีนกวิน) กรับไม้ไผ่ (หว่าเล็ดคก) ขลุ่ยไม้ไผ่ (ปัลแฉ) และระนาดไม้ไผ่ (ปัตตะลา) เครื่องดนตรีที่โดดเด่นที่สุดของพม่า คือพิณ 13 สาย มีความงดงามและประณีตมาก รูปร่างเหมือนเรือขนาดเล็ก

Niyomtham (1999, pp. 2-4) ในบทความจุลสารรู้จักพม่าศูนย์พม่าศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร เรื่อง ซายวาย: วงปี่พาทย์พม่าไว้ว่า ซายวาย มีความหมายได้สองแบบ แบบแรกหมายถึง เปิงมางคอก และแบบที่สองหมายถึงวงปี่พาทย์ที่มีเปิงมางคอกเป็นเครื่องดนตรีชิ้นสำคัญอาจเรียกวงปี่พาทย์ชนิดนี้ว่า ปัตซาย ส่วนตัวเปิงมางคอกนั้น จะเรียกว่า ปัตวาย ซายวายเป็นวงดนตรีประจำชาติของพม่าที่ใช้ในงานพิธีและงานบันเทิง ใช้บรรเลงในงานหลวง งานวัด และงานราษฎร์ ปัจจุบันพม่านิยมนำวงซายวายมาเล่นในงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานบวช งานเจาะหู งานทรงเจ้างานรับปริญญา และงานต้อนรับแขกบ้านแขกเมือง ซายวายเป็นวงดนตรีพื้นเมืองวงใหญ่ที่สุดของพม่า เครื่องดนตรีสำหรับวงซายวาย มี 12 ชิ้น ได้แก่ เปิงมางคอก กลองใหญ่ กลองสั้น ตะโพน กลองชุดหกใบ ซ้องวง ซ้องแฝง ฉิ่ง ฉาบ เกราะ กรับไม้ไผ่ และปี่แน ปัตวายหรือเปิงมางคอกประกอบด้วยกลองย่อย 21 ลูก ที่เรียกว่า ปัตโลง แฉวนเรียงในคอก แต่ละลูกมีขนาดและระดับเสียงต่างกัน ก่อนเล่นต้องปรับเสียงด้วยจำกลอง ที่เรียกว่า ปัตสำ ทำจากข้าวสุกผสมขี้เถ้า โดยนำมาแปะติด ที่หน้ากลอง นักตีปัตวายที่เก่งจะต้องแม่นยำในจังหวะ จึงจะทำให้การบรรเลงวงซายวายน่าฟัง

Phukhaothong (1989, p. 45) ได้อธิบายว่าปี่พาทย์มอญหรือวงปาดของมอญ มีวิธีการประสมวง คล้ายกับวงปี่พาทย์ของไทย ทำให้คิดว่าน่าจะมีการเลียนแบบกันระหว่างมอญกับไทย เครื่องดนตรีที่ใช้มีลักษณะที่ตรงกันของปี่พาทย์มอญ และปี่พาทย์ไทย เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม กลอง ตะโพน เป็นต้นเพียงแต่มีรูปลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ ซ้องมอญ ตะโพนมอญ ซึ่งมีรูปร่างต่างจากเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ของไทย กล่าวคือ ซ้องของมอญจะวางตั้งในลักษณะวางตั้งในแนวตั้ง ส่วนซ้องของไทยจะวางแนวราบไปกับพื้น กลองของไทยมีกลองทัด แต่กลองของมอญมีกลองชุดที่เรียกว่า เปิงมาง

ทางด้าน Khaopluem (1998, p. 63) ได้อธิบายไว้ว่า ดนตรีมอญแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวงดนตรีและกลุ่มเครื่องดนตรี ประกอบด้วย ปังมาง(เป็งมาง) ตะโปน (ตะโพน) ซ็องมอญ ที่เชื่อว่าเป็นซ็องมอญดั้งเดิม วงปี่พาทย์มอญนั้น แต่เดิมใช้บรรเลง ได้ทั้งงานมงคล และงานอวมงคล แต่คนไทยนิยมนำวงปี่พาทย์มอญมาบรรเลงในงานศพ เพราะชาวไทยเริ่มนำ ปี่พาทย์มาบรรเลงในงานศพเป็นครั้งแรก จึงกลายเป็นประเพณีว่า ปี่พาทย์มอญนั้นใช้ในงานศพ

Kengkeaw (2004, Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เครื่องดนตรีชาวเขาเผ่า ลีซอ: กรณีศึกษา “ซ็อบบี” บ้านเพชรดำ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ซ็อบบีเป็นเครื่องดนตรีประเภทตีมีสามสาย ชาวลีซอใช้ซ็อบบีบรรเลงในโอกาสต่างๆ เพื่อสร้างความสนุกสนานและความสามัคคีในชุมชน ได้แก่พิธีปีใหม่ พิธีแต่งงาน พิธีปีใหม่ย่อย พิธีทำบุญฮวงซุ้ย พิธีกินข้าวโพนใหม่ การเกี่ยวพาราสี และการฝักผ่อนหย่อนใจ บทเพลงที่บรรเลงโดยซ็อบบี จะมีความหมายบ่งบอกถึงสภาพแวดล้อมตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชุมชนลีซอ โดยมีระบบเสียงในบทเพลง 4 ระบบซึ่งส่วนใหญ่พบในจังหวะของห้องเพลงรูปแบบของบทเพลงที่เรียบง่าย เป็นเพลงท่อนเดียวบรรเลงซ้ำไปมามีการเคลื่อนที่ทำนองหลายแบบ แต่ใช้การเคลื่อนที่แบบกระโดดมากที่สุด ผู้บรรเลงต้องเต้นรำโดยให้การก้าวเท้าสัมพันธ์กับจังหวะในบทเพลง

Tabwiset (2009, Abstract) ได้ทำการวิจัยเรื่องวงก่วนกวีตมอญ: ดนตรีชุมชนมอญ บ้านวังกะ หมู่ 2 ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า

1. วงก่วนกวีตมอญเป็นวงดนตรีประกอบการรำ การประสมวงประกอบด้วย กลุ่มเครื่องดนตรี 4 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องตีได้แก่ จัยาม (จะเข้) 2) เครื่องสีได้แก่ กะยอฮอรัน (ไวโอลิน) 3) เครื่องตี ได้แก่ ปี่ตากล่ำ (ระนาดไม้) ปี่ตากล่ำปะซอล (ระนาดเหล็ก) ปี่ตักาน (ซ็องวง) วางซอน (กลอง 19 ใบ) 4) เครื่องเป่าได้แก่ ซะนัว (เป้) ตะหลด (ขลุ่ย) และเครื่องประกอบจังหวะได้แก่ ทะเปินทะโหนก (ตะโพนใบใหญ่) ทะเปิน (ตะโพนขนาดกลาง) เปินมาง (เป็งมาง 4 ใบ) คะดี (ฉิ่ง) คะเหน็ด (เกราะ) ชาน (ฉาบ) วงก่วนกวีตมอญมีบทบาทต่อวัฒนธรรม ประเพณี และเทศกาลสำคัญของชาวมอญในการเฉลิมฉลอง การบรรเลงเพื่อแสดงออกถึงความเป็นชนชาติมอญโดยยังรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญไว้อย่างเหนียวแน่น

2. ลักษณะเพลงมอญที่บรรเลงนั้นเป็นเพลงที่นักดนตรีได้รับการสืบทอดมาจากครูดนตรีชาวมอญในประเทศพม่าทั้งการขับร้องโดยใช้บรรเลงประกอบการรำที่บ่งบอกเอกลักษณ์เฉพาะของชาวมอญ ปัจจุบันวงกว่านกวัดมอญมักจะบรรเลงในวันสำคัญ ประเพณีต่างๆในชุมชนและได้รับเชิญจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆบรรเลงสาธิตในการ สัมมนาทางวัฒนธรรมอยู่เป็นประจำ

Srinual (2013, p. 181) ได้ทำการวิจัยเรื่องดนตรีพิธีกรรมของชาวมอญ หมู่บ้านสมใจนึก ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยได้สรุปผลงานวิจัยว่า ความเป็นมาของวงชายวัยในชุมชน วงดนตรีที่พบในหมู่บ้านสมใจนึก ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรีนั้นเป็นวงดนตรีขนาดเล็ก มีเครื่องดนตรีทั้งหมด 5 ชิ้นเท่านั้นที่ใช้ในการบรรเลง คือ เปิงมาง, กลองชุดหกใบ, กลองเล็ก, เกราะ, ฉิ่ง, ฉาบ, ฆ้องวง, หากจะแบ่งตามหน้าที่จะแบ่งได้ดังนี้ 1.กลุ่มเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง 2.กลุ่มเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ 3.กลุ่มเครื่องดนตรี ให้จังหวะ ก่อตั้งวงเมื่อประมาณ 40 ปีก่อน โดยนางเล็กเป็นผู้ซื้อเครื่องดนตรีเข้ามาผ่านทางชายแดนโดยทหารพม่า ซื้อมาเพื่อใช้ในงานพิธีกรรมไหว้เจ้าเท่านั้น ด้วยความศรัทธาและเคารพนับถือบูชาชาติ ซึ่งปัจจุบันได้เกิดวงดนตรีชายวัยเพิ่มขึ้นอีก 2-3 วงในพื้นที่อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องดนตรี วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีที่พบในพิธีกรรมไหว้เจ้า หมู่บ้านสมใจนึก ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

1. ชายวัย (เปิงมาง) ทำหน้าที่ดำเนินทำนองเป็นหลักมี 17 ลูก แขนงไว้กับคอก ใช้มือทั้งสองใน การบรรเลง ตีลงไปที่หนังกลอง

2. ปัดตาล่า (ระนาดเหล็ก) ทำหน้าที่ดำเนินทำนองเหมือนชายวัย มี 17 ลูก ทำด้วยเหล็กตีขึ้นรูปเป็นแผ่นวางอยู่บนราง ใช้ไม้ในการตี

3.จิวาย (ฆ้องวง) มีลักษณะคล้ายฆ้องวงของไทย มีคอกที่ตกแต่งอย่างสวยงาม ใช้บรรเลงทำนองประสาน และทำนองหลักในบางบทเพลงแล้วแต่หน้าที่มี 17 ลูก ใช้ไม้แข็ง 1 คู่ในการบรรเลง

4. ขอนลูปะ (กลอง 6 ใบ) ประกอบด้วยกลอง 6 ใบ ตะโพน 2 ใบ และลูกกลองคล้ายชายวัยอีก 4 ใบ ทำหน้าที่ให้จังหวะเพลง

5.กลุ่มเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ประกอบด้วย โกว (กลอง 1 ใบ) เหมือนลูกของชายวัย, ยะเกว (ฉาบ), วา (เกราะพม่า), ซี (ฉิ่ง) เครื่องดนตรีกลุ่มนี้ใช้คนบรรเลงเพียง

แค่คนเดียว ใช้ไม้ไผ่ 1 คู่ในการบรรเลง ชี-วา ทำหน้าที่คล้ายฉิ่ง ของดนตรีไทย ให้จังหวะแก่วงดนตรี

Kanchanapradit (2004, pp. 240-242) ได้ศึกษาดนตรีชาวกะเหรี่ยง บ้านกอม่องทะ ตำบลไล่โว่ อำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ว่า ชาวกะเหรี่ยงหมู่บ้านกอม่องทะ ได้มีการสืบทอดวัฒนธรรมด้านดนตรีของตนเองมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยวิธีการถ่ายทอดด้วยปากเปล่า (Oral Tradition) โดยไม่มีการจดบันทึก ดนตรีชาวกะเหรี่ยงกอม่องทะมีทั้งดนตรีดั้งเดิม และดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากมอญและพม่า สามารถแบ่งประเภทเครื่องดนตรี ได้ดังนี้ 1) เครื่องตีต ได้แก่ เมตารี (แมนโดลิน) และนาเค่ย (พิณกะเหรี่ยง) 2) เครื่องตี ได้แก่ ปาตาล่า (ระนาดเหล็ก) โหม่งวาย (ฆ้องราง) ตาคู้ว (ตะโพนเล็ก) ตะโพ้ว (ตะโพนใหญ่) โป้ว (เปิง 4 ใบ) เจ่งจี (ฉาบใหญ่) เวหล่าเคาะจี (เกราะไม้) ก้อง (กังสดาล) โคร๊ะ (เกราะไม้ขนาดใหญ่) 3) เครื่องเป่า ได้แก่กะข่วย (ปี่) ปี่บา (แคน) และข่วย (ปี่เขาควย) ในด้านของเพลงขับร้องของชาวกะเหรี่ยง (กะคู) เป็นบทเพลงดั้งเดิมที่ได้สืบทอดต่อมาจากบรรพบุรุษ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ธรรมชาติ ศาสนา ประวัติศาสตร์ของชนเผ่า โดยบทเพลงเหล่านี้แสดงถึงการถ่ายทอดทางวรรณกรรม และอนุรักษ์ภาษา โผล่งไว้ด้วย

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านเอกสาร งานวิจัย และข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน และนักดนตรีที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาจัดลำดับเนื้อหาสาระเรียบเรียงให้เป็นหมวดหมู่ และลำดับขั้นตอนให้เป็นระเบียบตามหลักงานวิชาการ
3. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นข้อมูลหลัก ใช้ข้อมูลเอกสาร งานวิจัย ตำรา หนังสือวิชาการ และหนังสือทั่วไปที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลสนับสนุน โดยมีรายละเอียดของการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 ศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

3.2 บทบาทของดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

4. นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษา และวิเคราะห์นำมาเรียบเรียงเชิงพรรณนาวิเคราะห์ นำเสนอ เป็นความเรียง แล้วสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่ศึกษาภาคสนามในเรื่องดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์และบทบาทของดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าตำบลท่าขนุนเป็น 1 ใน 7 ตำบลในเขตอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีอาณาเขตพื้นที่ติดกับท้องถื่นใกล้เคียงดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลท่าชะแล และตำบลปลีอก ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลสหกรณ์นิคม ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลห้วยเขย่ง ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลหินลาด จากการลงพื้นที่ เก็บข้อมูลภาคสนามในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลท่าขนุน พบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีประชากรของกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ได้แก่

1. ชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

ชาวกะเหรี่ยงในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน ส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านปรังกาสี โดย ชาวกะเหรี่ยงยังคงรักษาประเพณีดั้งเดิมของตนไว้จนถึงปัจจุบัน ประเพณีการทอผ้าทิพย์ ประเพณีสงกรานต์ การรำตง ซึ่งการรำตง เป็นการละเล่นพื้นบ้าน โดยนิยมเล่นในงานสำคัญๆ เช่น งานปีใหม่ งานลอยกระทง งานฉลองพระเจดีย์ เป็นต้น ในการรำตงของชาวกะเหรี่ยงบ้านปรังกาสี จะใช้ดนตรีบรรเลงประกอบการรำตง

1.1 ดนตรี และลักษณะเครื่องดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านปรังกาสี ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพที่ 1 การรำตง กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านปรังกาสิ
ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

วงดนตรีที่ใช้ประกอบการรำตงของบ้านปรังกาสิ อยู่ในการควบคุมดูแลของ นาย
ณรงค์ รังษี มีเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงจำนวน 3 ชิ้น ดังนี้

ภาพที่ 2 นายณรงค์ รังษี
ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

1.1.1 โป่ง (Pong) เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เป็นเครื่องดนตรีประเภทมีเสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง มีลักษณะเป็นกลองรูปร่างทรงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 66 เซนติเมตร ชิงด้วยหนังวัว ทั้ง 2 ด้าน ใช้เชือกสำหรับดึงหน้ากลองทั้ง 2 หน้าที่ให้ตึง มีไม้สำหรับใช้ตี 1 อัน ในการบรรเลงผู้บรรเลงใช้ไม้ตีลงบนหน้ากลอง มีเสียงดัง ตึง ตึง ใช้บรรเลงเป็นจังหวะต่าง ๆ

ภาพที่ 3 โป่ง

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

1.1.2 วา (Wa) เป็นเครื่องดนตรีที่อยู่ในตระกูล ไอดีโอโฟน (Idioophone) ประเภทเครื่องประกอบจังหวะ ทำจากทองเหลือง มี 2 อัน มีลักษณะเหมือนฉิ่งของไทย ทำหน้าที่ควบคุมจังหวะในการบรรเลง

ภาพที่ 4 วา

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

1.1.3 เคาะ (Kor) เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล ไอดีโอโฟน (Idiophone) ประเภทกลุ่มเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ มีลักษณะคล้ายเกราะ หรือโกร่งของไทย ไม่มีสำหรับใช้ตี 1 อัน

ภาพที่ 5 เคาะ

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

1.2 บทบาทของดนตรีชาติพันธุ์กะเหรี่ยง บ้านปรังกาสิ ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

1.2.1 บทบาททางความเชื่อที่เกี่ยวกับดนตรี

ชาวกะเหรี่ยง มีความเชื่อในเรื่องของจิตวิญญาณที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ โดยเชื่อว่า แม่น้ำ ฝืนดิน ป่าไม้ และสิ่งต่าง ๆ มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยปกป้องดูแล เมื่อจะทำกิจกรรมใด ๆ จะต้องขออนุญาตเจ้าป่าเจ้าเขา เจ้าที่เจ้าทางก่อน จึงกลายเป็นธรรมเนียมประเพณีที่ยึดถือกันอย่างเคร่งครัด จากความเชื่อในเรื่องดังกล่าวส่งผลมาถึงเรื่องของความเชื่อทางดนตรี โดยเชื่อว่าเครื่องดนตรีทุกชิ้นมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตอยู่ภายในเครื่องดนตรี และ ในวงดนตรี คอยดูแลปกป้องรักษาเครื่องดนตรี และคนในวงดนตรี ซึ่งนักดนตรีชาวกะเหรี่ยงบ้านปรังกาสิจะมี พิธีบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือ ด้วยการตั้งเครื่องบูชาที่เรียกว่า “กะเตาะปวย”

กะเตาะปวย เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คณะดนตรี และนักแสดงรำตง ชาวกะเหรี่ยงบ้านปรังกาสิ จะต้องมีไว้บูชา นักดนตรี และนักแสดงรำตงจะต้องไหว้ก่อนเริ่มการแสดงเสมอ นอกจากนี้ “กะเตาะปวย” ยังเป็นสิ่งที่แสดงความเป็นเจ้าของคณะ หรือหัวหน้าของวงดนตรี

ซึ่งผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรี และเป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้านจะเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะได้บูชา “กะเต๊ะปวย” ซึ่ง “กะเต๊ะปวย” เป็นภาตใส่เครื่องเช่นบูชา ประกอบด้วย มะพร้าว 1 ลูก กล้วยน้ำว่า 2 หวี รูป 5 ดอก เทียน 5 เล่ม เงิน 5 บาท

ภาพที่ 6 กะเต๊ะปวย

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

การบูชากะเต๊ะปวย มีบทบาทสำคัญทางด้านความเชื่อ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับคนในคณะ และคนในหมู่บ้าน กะเต๊ะปวย เปรียบเสมือนสัญลักษณ์ตัวแทนจิตวิญญาณของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ดูแลนักดนตรีและนักแสดงทุกคนให้มีความสุข ปกป้องอันตราย และช่วยดลบันดาลให้นักดนตรีในคณะมีความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป

1.2.2 บทบาทของดนตรีในสังคม

ดนตรีกะเหรี่ยงบ้านปรั้งกาสี มีบทบาทสำคัญทางสังคมต่อบ้านปรั้งกาสีอย่างแท้จริง เพราะวากิจกรรมต่างๆทางสังคมล้วนแต่มีดนตรีกะเหรี่ยงเข้าไปเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะทางด้านความบันเทิงดนตรีกะเหรี่ยง ได้เข้าไปใช้บรรเลงประกอบการร้องในงานและประเพณีที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ งานปีใหม่ งานลอยกระทงงานฉลองพระเจดีย์ งานแสดงต้อนรับผู้มีเกียรติที่เข้าเยี่ยมชมชุมชนบ้านปรั้งกาสี

ในปัจจุบันมีการสนับสนุนให้เยาวชนกะเหรี่ยงบ้านปรังกาสีได้มาฝึกหัดการรำตง และฝึกบรรเลง เครื่องดนตรีสำหรับบรรเลงประกอบกรรำตง โดยทำให้เกิดเป็นกิจกรรมภายในชุมชนส่งผลให้เยาวชนกะเหรี่ยงบ้านปรังกาสีได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งเป็นการสืบทอด และอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยง บ้านปรังกาสีให้คงอยู่ต่อไป

1.2.3 บทบาททางเศรษฐกิจ

1.2.3.1 บทบาททางเศรษฐกิจระดับผู้บรรเลงดนตรี

นักดนตรีชาวกะเหรี่ยงบ้านปรังกาสี ได้นำความรู้ทางด้านดนตรีมาประกอบอาชีพรับจ้างบรรเลงดนตรีกะเหรี่ยงในพื้นที่อำเภอทองผาภูมิ และพื้นที่ใกล้เคียง โดยค่าตอบแทนจะขึ้นอยู่กับการตกลงกันเองระหว่างผู้จ้างกับนักดนตรี ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับทางครอบครัวอีกทางหนึ่ง

1.2.3.2 บทบาททางเศรษฐกิจระดับชุมชนและท้องถิ่น

ทางหมู่บ้านปรังกาสีได้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนขึ้นมา โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีกะเหรี่ยง และการแสดงรำตงสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้รับชม จึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย

ภาพที่ 7 การประสมวงดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง บ้านปรังกาสี
ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2. ชาติพันธุ์พม่า

ชาติพันธุ์พม่า เป็นชนชาติหนึ่งที่ได้เข้ามาอาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลท่าขนุน โดยมีปะปนกับกะเหรี่ยงอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เข้ามาทำอาชีพรับจ้างทำไร่ ทำสวน และทำก่อสร้าง ชาวพม่าได้นำประเพณีและวัฒนธรรมของตนเข้ามายังชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ด้วย เช่น ประเพณีการทรงเจ้า การไหว้ผีผ่นต์ ประเพณีกลี้น เป็นต้น

2.1 ดนตรี และลักษณะเครื่องดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

จากการลงพื้นที่ภาคสนามผู้วิจัยพบว่าในปัจจุบันในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน มีวงดนตรีของ ชาติพันธุ์พม่าที่ใช้บรรเลงในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี 2 วง ได้แก่

2.1.1. วงชายวาย บ้านเสาหงส์ หมู่ที่ 2 ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

วงชายวาย เป็นวงดนตรีเป่าพาทย์ของชาติพันธุ์พม่า อยู่ในการควบคุมดูแลของ นายจันดี จันสด นักดนตรีภายในวงเป็นชาวพม่าที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอทองผาภูมิ ปัจจุบันรับบรรเลงในงานต่าง ๆ ตามแต่จะมีผู้จ้างไปบรรเลง เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงมีจำนวน 8 ชิ้น ดังนี้

ภาพที่ 8 นายจันดี จันสด

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.1.1 ปัตวาย เครื่องดนตรีในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เป็นเครื่องดนตรีที่มีเสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง เกิดเสียงด้วยการตี ใช้บรรเลงดำเนินทำนอง มีลักษณะเป็นคอกวงกลม ด้านหน้าแกะสลักเป็นรูปลวดลายต่าง ๆ ปิดทอง และประดับด้วยกระจกอย่างสวยงาม ด้านหลัง มีช่องไว้สำหรับให้ผู้บรรเลงลอดเข้าไปยังด้านใน ภายในมีกลองซึ่งมีชื่อเรียกเป็นภาษาพม่าว่า “ปัตโลง” ทำจากไม้หุ้มด้วยเชือกพลาสติก หน้ากลองทำจากหนังควาย หรือ หนังวัว จำนวน 19 ลูก แขนวเรียงจากลูกใหญ่ไปหาลูกเล็ก (จากซ้ายไปขวา) บนหน้ากลอง ใช้ ปัตสา ซึ่งทำจากยางไม้ชนิดหนึ่งติดไว้บนหน้ากลอง สำหรับถ่วงเสียงให้กลองแต่ละใบมีระดับเสียง โดยมีขนาดและระดับเสียงต่างกัน ดังนี้

ภาพที่ 9 ปัตวาย

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

ลูกที่ 1	กว้าง 21 เซนติเมตร	สูง 36 เซนติเมตร
ลูกที่ 2	กว้าง 19 เซนติเมตร	สูง 34 เซนติเมตร
ลูกที่ 3	กว้าง 18.5 เซนติเมตร	สูง 33 เซนติเมตร
ลูกที่ 4	กว้าง 17.5 เซนติเมตร	สูง 33 เซนติเมตร
ลูกที่ 5	กว้าง 15.5 เซนติเมตร	สูง 32 เซนติเมตร
ลูกที่ 6	กว้าง 15 เซนติเมตร	สูง 30 เซนติเมตร
ลูกที่ 7	กว้าง 14.5 เซนติเมตร	สูง 30 เซนติเมตร

ลูกที่ 8	กว้าง 14 เซนติเมตร	สูง 29 เซนติเมตร
ลูกที่ 9	กว้าง 12.5 เซนติเมตร	สูง 28 เซนติเมตร
ลูกที่ 10	กว้าง 12 เซนติเมตร	สูง 26 เซนติเมตร
ลูกที่ 11	กว้าง 11.5 เซนติเมตร	สูง 25 เซนติเมตร
ลูกที่ 12	กว้าง 11 เซนติเมตร	สูง 25 เซนติเมตร
ลูกที่ 13	กว้าง 10.5 เซนติเมตร	สูง 25 เซนติเมตร
ลูกที่ 14	กว้าง 10 เซนติเมตร	สูง 24 เซนติเมตร
ลูกที่ 15	กว้าง 9.5 เซนติเมตร	สูง 23 เซนติเมตร
ลูกที่ 16	กว้าง 9 เซนติเมตร	สูง 22 เซนติเมตร
ลูกที่ 17	กว้าง 8.5 เซนติเมตร	สูง 20 เซนติเมตร
ลูกที่ 18	กว้าง 8 เซนติเมตร	สูง 18 เซนติเมตร
ลูกที่ 19	กว้าง 8.4 เซนติเมตร	สูง 17 เซนติเมตร

ระดับเสียงของปัดวาย (จากซ้ายไปขวา)

ลูกที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
เสียง	ด	ม	พ	ช	ท	ด	ม	พ	ช	ล	ท	ด	ร	ม	พ	ช	ล	ท	ด+

2.1.1.2. มองชาย เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล ไอดีโอโฟน (Idiophon) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของมวลวัตถุเอง ซึ่งเรียกเครื่องดนตรีชนิดนี้ว่า ช้อง (Gong) มองชาย เป็นช้องของพม่ามี 19 ลูก ผูกแขวนไว้บนรางที่มีรูปร่างลักษณะเป็นแผงสี่เหลี่ยมวางต่อประกอบกัน 4 แผง แต่ละแผงมีลูกช้องผูกไว้ตามจำนวนดังนี้ แผงที่ 1 มีลูกช้อง จำนวน 1 ลูก แผงที่ 2 มีลูกช้อง จำนวน 3 ลูก แผงที่ 3 มีลูกช้อง จำนวน 7 ลูก แผงที่ 4 มีลูกช้อง จำนวน 8 ลูก

ภาพที่ 10 มองชาย

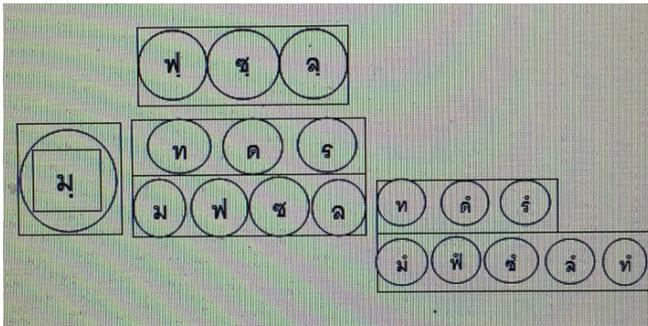
ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

ลูกฆ้องทั้ง 19 ลูก มีขนาดและเสียงต่างกัน คือ

ลูกที่ 1	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 27 เซนติเมตร
ลูกที่ 2	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 25 เซนติเมตร
ลูกที่ 3	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 25 เซนติเมตร
ลูกที่ 4	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 22 เซนติเมตร
ลูกที่ 5	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 22 เซนติเมตร
ลูกที่ 6	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 21 เซนติเมตร
ลูกที่ 7	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 20 เซนติเมตร
ลูกที่ 8	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 18 เซนติเมตร
ลูกที่ 9	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 18 เซนติเมตร
ลูกที่ 10	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 16 เซนติเมตร
ลูกที่ 11	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 16 เซนติเมตร
ลูกที่ 12	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 15 เซนติเมตร
ลูกที่ 13	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 15 เซนติเมตร
ลูกที่ 14	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 13 เซนติเมตร
ลูกที่ 15	ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 13 เซนติเมตร

- ลูกที่ 16 ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 13 เซนติเมตร
 ลูกที่ 17 ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 12 เซนติเมตร
 ลูกที่ 18 ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 10.5 เซนติเมตร
 ลูกที่ 19 ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 เซนติเมตร

ระดับเสียงของมองชาย

ภาพที่ 11 ระดับเสียงของมองชาย

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.1.3 เซ่ากัโลงปัด เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophon) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง เซ่ากัโลงปัด เป็นกลองที่ซิ่งหน้าด้วยหนังวัว หรือหนังควายทั้ง 2 หน้า มี 6 ลูก ตัวกลองทำจากไม้เนื้อแข็งหุ้มด้วยเชือกพลาสติก ด้านข้างของเซ่ากัโลงปัด มีไม้เสียบขัดกับแผ่นหนังทั้ง 2 ด้าน สำหรับยึดติดกลองทั้ง 6 ลูก เพื่อไม่ให้เคลื่อนไหวในเวลาบรรเลง บนหน้ากลองติดวัสดุสำหรับถ่วงเสียง เรียกว่า “ปัดสำ” เพื่อปรับระดับเสียงของกลองให้มีระดับเสียงที่ต่างกัน ดังนี้

ภาพที่ 12 เซ่ากโลงปัด

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

ลูกที่ 1	เสียง ซ	ขนาด	กว้าง 17.5 เซนติเมตร	สูง 33 เซนติเมตร
ลูกที่ 2	เสียง ด	ขนาด	กว้าง 15.5 เซนติเมตร	สูง 32 เซนติเมตร
ลูกที่ 3	เสียง ฟ	ขนาด	กว้าง 15 เซนติเมตร	สูง 30 เซนติเมตร
ลูกที่ 4	เสียง ซิ	ขนาด	กว้าง 14.5 เซนติเมตร	สูง 30 เซนติเมตร
ลูกที่ 5	เสียง ดี	ขนาด	กว้าง 14 เซนติเมตร	สูง 29 เซนติเมตร
ลูกที่ 6	เสียง มี่	ขนาด	กว้าง 13 เซนติเมตร	สูง 30 เซนติเมตร

2.1.1.4 ปัดมะ เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง ตัวกลองทำจากไม้ ..รูปทรงปล่องกลาง หุ้มด้วยเชือกพลาสติก และซิงปิดด้วยหนังวัว หรือหนังควายทั้ง 2 หน้า .หน้าใหญ่กว้าง 42 เซนติเมตร หน้าเล็กกว้าง 34 เซนติเมตร ตัวกลองวางบนขาตั้ง ทำจากไม้ บนหน้ากลองที่ใช้ตี มีวัสดุทำจากยางไม้ เรียกว่า “ปัดสำ” ตีไว้สำหรับถ่วงเสียงให้ตั้งกังวานทั้ง 2 หน้า เสียงเกิดจากการตีที่หน้าใหญ่ ได้แก่ เสียงทิง เสียงเกิดจากการตีที่หน้าเล็ก ได้แก่ เสียงเท่ง และ เสียงปะ เสียงเกิดจากการตีพร้อมกันทั้ง 2 หน้า ได้แก่ เสียงพรีด และ เสียงพรีอ

ภาพที่ 13 ปัดมะ

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.1.5 ซะคุ่น เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เสียงเกิดจาก การสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง ตัวกลองทำจากไม้ รูปทรงป่องกลาง หุ้มเชือกพลาสติก และซึงปิดด้วยหนังวัว หรือหนังควายทั้ง 2 หน้า หน้าใหญ่กว้าง 27 เซนติเมตร หน้าเล็กกว้าง 20 เซนติเมตร ตัวกลองวางบนขาตั้งทำจากไม้ บนหน้ากลองที่ใช้ตี มีวัสดุทำจากยางไม้ เรียกว่า “ปัดสำ” ตีได้สำหรับถ่วงเสียงให้ดังกังวานทั้ง 2 หน้า ดังโดยเสียงเกิดจากการตีที่หน้าใหญ่ ได้แก่ เสียงเท่ง เสียงเกิดจากการตีที่หน้าเล็ก ได้แก่ เสียงตุง เสียงเกิดจากการตีพร้อมกันทั้ง 2 หน้า ได้แก่ เสียงพริต

ภาพที่ 14 ซะคุ่น

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.1.6 ซีโต เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง ตัวกลองทำจากไม้ รูปทรงป่องกลาง หุ้มเชือกพลาสติก และซึงปิดด้วยหนังวัว หรือหนังควายทั้ง 2 หน้า บนหน้ากลองมีวัสดุทำจากยางไม้ เรียกว่า “ปัดสา” ตีไว้สำหรับถ่วงเสียงให้ดังกังวาน ซีโตมีทั้งหมด 4 ลูก ซึ่งแต่ละลูกจะมีขนาดและเสียงที่ต่างกัน

ภาพที่ 15 ซีโต

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

ลูกที่ 1 เสียง ซ	ขนาดกว้าง 40 เซนติเมตร ยาว 39 เซนติเมตร
ลูกที่ 2 เสียง ฟ	ขนาดกว้าง 35 เซนติเมตร ยาว 37 เซนติเมตร
ลูกที่ 3 เสียง ค	ขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร ยาว 36 เซนติเมตร
ลูกที่ 4 เสียง ม	ขนาดกว้าง 36 เซนติเมตร ยาว 43 เซนติเมตร

2.1.1.7 ซี - วา เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล ไอดีโอโฟน (Idiophone) ในกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะ ซี - วา เป็นเครื่องดนตรี 2 ประเภทที่รวมเข้าเป็นอันเดียวกัน จึงเรียกชื่อรวมกันว่า ซี-วา มีไม้สำหรับใช้ตีให้เกิดเสียง “ซี” เป็นเครื่องดนตรีที่ทำจากโลหะ มีรูปร่าง และเสียง เหมือนฉิ่งของไทย แต่มีฝาเดียว ยึดติดกับ “วา” ในลักษณะหงายขึ้น โดยใช้ตะปูเป็นตัวยึดอย่างหลวม ๆ เพื่อให้เสียงดังกังวานออกมา “วา” ทำจากไม้เนื้อแข็ง โดยคว้านเนื้อไม้ด้านในให้เป็นโพรง มีรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า

ภาพที่ 16 ซี-วา

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.1.8 ลิงวิน เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล ไอดิโอโฟน (Idiophone) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของมวลวัตถุเอง ใช้ประกอบจังหวะ ทำจากทองเหลือง ลักษณะเหมือนฉาบของไทย แต่มีฝาเดียว วางแทนไม้ในลักษณะหงายขึ้น ยึดติดกับแท่นไม้ด้วยตะปู มีไม้สำหรับใช้ตี 1 อัน

ภาพที่ 17 ลิงวิน

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

ภาพที่ 18 การประสมวงชายวาย บ้านเสาหงส์

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.2 วงดุบะวาย บ้านหินแหลม หมู่ 5 ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ควบคุมวงโดย นายชู ซึ่งเป็นคนเชื้อชาติพม่าที่เข้ามาประกอบอาชีพรับจ้างทำสวนที่บ้านหินแหลม ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นวงดนตรีประเภทหนึ่งของพม่า นิยมใช้บรรเลงในขบวนแห่งานมงคลต่าง ๆ เช่น การแห่ناق งานแห่กฐิน ไม่นิยมใช้ในงานอวมงคล โดยมีเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลง จำนวน 4 ชิ้น คือ

ภาพที่ 19 นายชู

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.2.1 ปะลุย เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล แอร์โรโฟน (Aerophones) คือเสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของอากาศ จัดอยู่ในประเภทเป่าลมเข้าไปในรูเป่า (Blowing into a tube) ทำจากทองเหลือง มีลักษณะกลวง ยาว 35 เซนติเมตร มีรูสำหรับเปิดปิดนิ้วเพื่อให้ได้เสียงสูง – ต่ำ ตามที่ต้องการเหมือนกับขลุ่ยของไทย

ภาพที่ 20 ปะลุย

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.2.2 คูบะ เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล เมมบราโนโฟน (Membranophone) เสียงเกิดจาก การสั่นสะเทือนของแผ่นหนัง ตัวกลองทำจากไม้ รูปทรงปล่องกลาง หุ้มด้วยหนังวัว หรือหนังควาย และซึงปิดด้วยหนังวัว หนังควายทั้ง 2 หน้า บนหน้ากลองมีวัสดุทำจากยางไม้ เรียกว่า “ปัดสำ” ตีได้สำหรับถ่วงเสียงให้ดังกังวาน ตัวกลองหุ้มด้วยหนังวัว หรือหนังควาย มีเชือก หรือผ้า ผูกร้อยกับหนังกลองสำหรับใช้ห้อยคอ คูบะ ใน 1 ชุดมี 2 ลูก ใช้ตีสอดสลับกันเป็นจังหวะต่าง ๆ

ภาพที่ 21 ดุบะ

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.2.3 โค๊ะ เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล ไอดีโอโฟน (Idiophone) เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบจังหวะ ทำจากกระบอกไม้ไผ่ยาว 110 เซนติเมตร ด้านบนผ่ากลางลงมาครึ่งท่อน ส่วนด้านล่างทำสำหรับใช้จับเพื่อสะดวกในการบรรเลง

ภาพที่ 22 โค๊ะ

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.1.2.4 ลิงวิง เป็นเครื่องดนตรีในตระกูล ไอติโอโฟน (Idiophone) เสียงเกิดจากการสั่นสะเทือนของมวลวัตถุเอง ใช้ประกอบจังหวะ ทำจากทองเหลือง มี 2 ฝา มีลักษณะเหมือนฉาบของไทยใช้ตีประกอบจังหวะของเพลง

ภาพที่ 23 ลิงวิง

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

ภาพที่ 24 การประสมวงดุเบ

ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.2 บทบาทของดนตรีชาติพันธุ์พม่าในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

2.2.1 บทบาททางความเชื่อที่เกี่ยวกับดนตรี

ชนชาติพม่ามีความเชื่อคล้ายคลึงกันกับชาวกะเหรี่ยง คือมีความเชื่อในเรื่องของจิตวิญญาณ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เร้นลับ โดยปรากฏนามของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือว่า “นัต” หรือผีนัต ซึ่งเป็นผีบรรพบุรุษ หรือเทพารักษ์มีหน้าที่ในการคุ้มครองดูแลสถานที่ สิ่งของเครื่องใช้ รวมถึงเครื่องดนตรีชาวพม่าจึงเชื่อว่าในเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปกปักรักษาดูแล ก่อนที่จะเริ่มการบรรเลงดนตรีจึงต้องมีการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์เสียก่อน เพื่อความเป็นสิริมงคล การบูชาเป็นการกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ครู อาจารย์ รวมทั้งเทพยดา ตลอดจนเจ้าที่เจ้าทางที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ของงาน ลงมาช่วยทำให้การบรรเลงหรือการแสดงผ่านไปด้วยดี ไม่มีอุปสรรคมาขัดขวาง และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้บรรเลงและผู้แสดงอีกด้วย เครื่องพิธีที่ใช้บูชาครุนั้น ภาษาพม่าเรียกว่า “กะเต๊ะโปย” ซึ่งประกอบด้วย สร้อยประคำ 1 เส้น กล้วยน้ำหว่า 3 หรือ 5 หวี มะพร้าว 1 ลูก หมาก ยาสูบ ใบพลู หน้าแพรก ใบชา 1 ชูบ 1 ห่อ เทียน 1 ห่อ น้ำแดง 1 ขวด กะละมัง หรือถาด สำหรับใส่ของทั้งหมด 1 ใบ หลังจากเสร็จงานแล้วจะทำการแจกจ่ายเครื่องบูชาใน กะเต๊ะโปย ให้กับนักดนตรีในวงเพื่อรับพรทาน หรือนำไปใช้สอยตามอัยยาศัย

ภาพที่ 25 กะเต๊ะโปย ของวงดนตรีพม่า
ที่มา : Dheeraratn Srichuangchote (2018)

2.2.2 บทบาทของดนตรีทางสังคม

ดนตรีของชนชาติพม่ามีบทบาททางสังคมวัฒนธรรมของชาวพม่าเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะชายวัย ถือว่าเป็นวงดนตรีที่เป็นสัญลักษณ์หนึ่งที่สำคัญของชาวพม่า มีลักษณะของเครื่องดนตรี เสียงของดนตรี และวิธีการบรรเลงของเครื่องที่โดดเด่นเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ดนตรีพม่าทำหน้าที่รับใช้สังคมของชาวพม่ามาโดยตลอด ทั้งการบรรเลงเพื่อความบันเทิง และการบรรเลงสำหรับประกอบในพิธีกรรมต่างๆ เช่น การทรงเจ้า การไหว้ผีหน้า การบรรเลงในงานบวช งานกฐิน งานฉลองพระเจดีย์ รวมทั้งงานในพิธีศพ ชนชาติพม่าได้ให้ความสำคัญกับวงดนตรีของชาติตนเองเป็นอย่างมาก โดยจะพบวงดนตรีพม่าในงานต่างๆ ของชาวพม่าได้อยู่เสมอ

2.2.3 บทบาททางเศรษฐกิจระดับผู้เล่นดนตรี

จากการที่ชนชาติพม่าให้ความใส่ใจในวัฒนธรรมดนตรีของตนเองจึงทำให้นักดนตรีชาวพม่าในเขตเทศบาลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีรายได้เสริมจากการบรรเลงดนตรีนอกเหนือจากรายได้จากการทำงานประจำที่ตนเองทำอยู่โดยค่าตอบแทนจะขึ้นอยู่กับการตกลงกันเองระหว่างผู้จ้างกับนักดนตรี

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จากการศึกษาพบว่าในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์อยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลท่าขนุน ดังนี้

ดนตรีของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง บ้านปรังกาลี ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงรำวง มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงจำนวน 3 ชิ้น ได้แก่ โป่ง วา และเคาะ

ดนตรีของชาติพันธุ์พม่า ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า มีจำนวน 2 วง ได้แก่ วงชายวาย บ้านเสาหงส์ ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงภายในวงประกอบด้วย ปัดวาย เช่ากัโองปัด ปัดมะ ฆะคุ่น ซีได้่มองชาย จี วา และ ลิงวินวงชายวายเป็นวงดนตรีขนาดใหญ่ใช้บรรเลงประกอบในงานและพิธีกรรมต่างๆ เช่น งานบวช งานฉลองพระเจดีย์ งานทรงเจ้า งานศพ เป็นต้น

วงดุษะวาย บ้านหินแหลม ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นวงดนตรีที่ใช้ในงานมงคลสำหรับใช้บรรเลงประกอบขบวนแห่ เช่น แห่นาค แห่กฐิน เป็นต้น เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลง ได้แก่ ปะลู่ย ดุษะ โคะ ลิงวิน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาบทบาทของดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

บทบาทสำคัญของดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่บทบาททางความเชื่อ บทบาททางสังคม และ บทบาททางเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

บทบาททางความเชื่อ

ชาวกะเหรี่ยงและชาวพม่าที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีความเชื่อที่คล้าย ๆ กัน กล่าวคือมีความเชื่อในเรื่องของจิตวิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลี้ลับ โดยเชื่อว่าของทุกสิ่งล้วนมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยดูแลปกป้องรักษา เช่น ต้นไม้ ภูเขา ลำธาร ตลอดจนเครื่องดนตรีทุกชนิด จึงทำให้เกิดเป็นธรรมเนียมถือปฏิบัติสืบทอดกันมาว่าในทุก ๆ ครั้งที่มีการบรรเลงดนตรีไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงเพื่อความบันเทิงหรือการบรรเลงเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่างๆ จะต้องจัดเครื่องเช่นไหว้บูชาก่อนที่จะเริ่มบรรเลงทุกครั้ง เพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ไม่มีอุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้น

บทบาททางสังคม

ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และพม่า ถือว่ามีบทบาททางสังคมที่สำคัญอย่างแท้จริง เหตุเพราะว่าดนตรีเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ดนตรีทำหน้าที่รับใช้สังคมมาโดยตลอด ทั้งการบรรเลง เพื่อความบันเทิง และการบรรเลงประกอบพิธีกรรมในประเพณี ต่างๆ ซึ่งกลุ่มชนในชาติพันธุ์จะให้ความสำคัญกับดนตรีของตนเองเป็นอย่างมาก

บทบาททางเศรษฐกิจ

นักดนตรีชาวกะเหรี่ยง และชาวพม่า ได้นำความรู้ทางดนตรีมาเป็นเครื่องมือในการหาเลี้ยงชีพเป็นรายได้มาจุนเจือครอบครัว โดยค่าตอบแทนจากการเล่นดนตรีจะขึ้นอยู่กับ การตกลงกันเองระหว่างผู้จ้างกับนักดนตรี นอกจากนี้ทางหมู่บ้านปรั้งกาสีได้จัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวของชุมชนขึ้นมา โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีกะเหรี่ยง และการแสดงรำตงสำหรับให้ นักท่องเที่ยวได้รับชม จึงเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและตัวนักดนตรีเองด้วย

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ ในเขตเทศบาลตำบลท่า ขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แนวทางตามหลักมานุษยวิทยา คิวทียา พบว่า ในเขตเทศบาลท่าขนุนเป็นพื้นที่ ที่มีกลุ่มคนชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และกลุ่มคนชาติพันธุ์ พม่าอพยพเข้ามาอยู่อาศัย คนกลุ่มชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และพม่าได้นำดนตรีซึ่งเป็นวัฒนธรรม ดั้งเดิมของตนมาใช้บรรเลงประกอบในวิถีชีวิต ในส่วนของดนตรีของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ได้มีวงดนตรีที่ใช้สำหรับบรรเลงประกอบการรำตง สำหรับใช้แสดงในประเพณี สอดคล้อง กับ Khongthaeothong (1995, pp. 48 - 53) ได้กล่าวถึงดนตรีของชาวกะเหรี่ยงไว้ว่าใน ประเพณีสำคัญ ๆ ของชาวกะเหรี่ยง มักจะมีการแสดงรำตง มาร่วมแสดงอยู่ในทุกประเพณี เช่น งานทำบุญข้าวใหม่ งานบุญสงกรานต์ งานแต่งงาน งานศพ การแสดงรำตงเป็นการร้องรำที่ใช้ เสียงของดนตรีบรรเลงประกอบการแสดง

ชาติพันธุ์พม่าได้นำวงดนตรีชายวาย เข้ามาใช้บรรเลงในประกอบในงานประเพณี และพิธีต่างๆด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ Niyomtham (1999, pp. 2- 4) ที่อธิบายเกี่ยวกับดนตรี ของพม่าว่า วงชายวายเป็นวงดนตรีประจำชาติของพม่าที่ใช้ในงานพิธีและงานบันเทิง ใช้บรรเลง ในงานหลวง งานวัด และงานราษฎร์

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจสืบค้นข้อมูลทางดนตรีของกลุ่ม ชาติพันธุ์ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โดยอาศัยหลักการของมานุษยวิทยา เพื่อให้เกิดความรู้ที่ชัดเจนทางเรื่องดนตรี และ เพื่ออธิบายความสำคัญของดนตรีที่มีอยู่ในชุมชน และดนตรีนั้น มีบทบาทอย่างไรในสังคม ผล จากการศึกษาค้นคว้าได้แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกัน ระหว่างดนตรีกับบทบาททางดนตรี เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนต่อไป

References

- Aphaphirom, A. (1973). **Sociology**. Bangkok: Phrae Witthaya. (in Thai)
- Buadang, K. (2008). **Border Moei river with Ethnic Relations of Karen- Urban people**. Chiang Mai: Faculty of Social Sciences Chiang Mai University. (in Thai)
- Diphadung, S., & Khammueang, S. (1997). **Encyclopedia of ethnic groups in Thailand: Pwo Karen**. Nakhon Pathom: Mahidol University. (in Thai)
- Kanchanaburi Provincial Office. (1993) **A Briefing on Kanchanaburi**. Kanchanaburi: Kanchanaburi Provincial Office. (in Thai)
- Kanchanapradit, J. (2004) **A study of the Karen music at Kongmong – ta village, Laivo Sub – district, Sangklaburi district, Kanchanaburi province** (Master’ thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok. (In Thai)
- Kengkeaw, C. (2004). **The instrument of Lisaw’s hill tribe: A case study of Subu at Phetdam village, Koakhor sub - district, Koakhor District, Phetchabun Province** (Master’ thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok. (In Thai)
- Khaoplum, M. (1998). **Mae Mai Pleng Klong**. Bangkok: Thai Art and Culture. (in Thai)
- Khongthaeothong, M. (1995). **Kanchanaburi Studies: Thai-Karen People in Kanchanaburi**. Kanchanaburi: Center for Art and Culture, Kanchanaburi Rajabhat Institute. (in Thai)

- Khongthaeothon, M. (2000). **History of Kanchanaburi**. Kanchanaburi: Center for Art and Culture Kanchanaburi Rajabhat Institute. (in Thai)
- King Rama V. (1961). **King Rama V's Writings on his trip to Sai Yok Waterfall**. Phra Nakhon: Teachers Council of Thailand Trade Organization (in Thai)
- Niyomtham, O. (1999). Sai Wai: Myanmar Piphat. **Discovery of Burma Booklet, 10** (2), 1-14. (in Thai)
- Phlaichomphu, B. (2006). **Myanmar: History, civilization, and international relations** Bangkok: Odeon Store. (in Thai)
- Phraya Anuman Rat Thon. (1982). **Thai Studies**. Bangkok: Satsanaphan. (in Thai)
- Phukhaothong, S. (1989). **Thai Music and the path of Thai Music**. Bangkok: Rueankaeo Printing. (in Thai)
- Prince Narathip PraphanPhong. (2007). **Royal chronicles of Myanmar** (2nd ed.). Nonthaburi: Si Panya. (in Thai)
- Royal Institute. (2007). **Thai Children's encyclopedia Vol.23** (23th ed.). Bangkok: Rungsin Printing. (in Thai)
- Srinual, S. (2013) **Ritual Music of Burmese People at Somjainiek village, Thakanoon Sub – district, Thong pha Phum District, Kanchanaburi** (Master' thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok. (in Thai)
- Sunthonwat, A. (2005). Musical Instruments of Thai- Karen people. **Ratchaburi Art & Culture Magazine, 7** (2), 85 – 104. (in Thai)
- Sutthitham, S. (1998). **Personal Documentary of Minority on high mountain of Karen**. Bangkok: 2020 World Media. (in Thai)

- Srisawat, W. (2000). Karen Culture: Music Communication through Song. **Ratchaburi Art & Culture Magazine. 3, (3), 48-58.** (In Thai)
- Tabwiset, A. (2009). **Wong Kuan – Kward Mon at Wong – Ga village, moo 2 Noug – Lu sub – district, Sangkhlaburi District, Kanchanaburi Province** (Master’ thesis). Srinakharinwirot University, Bangkok. (in Thai)
- Wandi, N. (1987). **Thai Culture and Society**. Chiang Mai: Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Teachers College. (in Thai)
- Wasi, P. (1989). **Culture and development**. Bangkok: Satsanaphan. (in Thai)